

DELA VSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Št. 70.

Sreda 31. avgusta 1927.

Leto II.

Dne 1. novembra ne bo več zaščite stanovanjskih najemnikov.

Po vseh državah so podaljšali zaščito stanovanjskih najemnikov do leta 1930 in nekod še dalje. Pri nas jo odpravijo, češ, da je zaščita stanovanjskih najemnikov v škodo. Pravijo namreč, da se novih hiš zato ne zida, ker se hiše ne obrestujejo in da zaradi tega trpi tudi obrt in industrija. Seveda je ta argumentacija demagoška. Vzroki gospodarskih kriz in socialne bede niso v zaščiti stanovanjskih najemnikov, nego v povišanih razmerah.

Oglejmo si stvar nekoliko, da se upoznamo z dejanskim razmerjem med dohodki delavnega ljudstva in stroški za življenske potrebščine.

Pred vojno si rabil za par čevljev zaslužek dveh do treh dni; danes rabiš zaslužek pet do sedem dni. Za obleko si rabil zaslužek od 10 do 15 dni, danes rabiš 20 do 28 dni. Za stanovanje si rabil zaslužek 10 do 12 dni, danes rabiš za stanarino v novih hišah 15 do 20 dni zaslužka. Skoro isto razmerje velja za prehrano.

Ne bomo navajali nadaljnjih zgledov, ker si jih lahko vsak sam poišče.

Iz teh zgledov je pač jasno razvidno, da, če bi bile tudi delavske in uradniške plače valutno enako vredne kakor pred vojno, so vendar izdatki za življenske potrebščine še vedno nevalorizirani.

V sedanjem gospodarstvu mora torej 15 do 25 odstotkov tržne ali gospodarske vrednosti nekam izginjati, kar ima najbrže na vesti državna gospodarska politika, ki gospodarstva ni uredila. Dobiček, oziroma 15 do 25 odstotni izdatek konsumenta najbrže spravi deloma država kot davek, deloma pa kartelirana kankir-ska in trustovska veletrgovina.

Iz tega jasno sledi, da pomeni odprava zaščite stanovanjskih najemnikov novo obremenitev konzumentov, ki je z ozirom na svoje majhne prejemke ne bodo mogli prenašati. Nove hiše bodo prazne, če se tudi zidajo, ljudje pa se bodo morali še bolj stisniti po raznih nezdravih stanovanjskih luknjah, ker ne bodo mogli plačevati stanarine.

V Ljubljani se že zopet pojavljajo na cestah brezstanovanjci. Odpovedanih pa je bilo že sedaj nad 300 strank in 1. novembra jih utegne prejeti sodno odpoved še toliko. Kam naj gre torej teh 600 ali 700 strank sredi zime meseca februarja, zlasti še, ker so večinoma siromašne, ki ne bi mogle plačevati mesečno stanarino po 400 do 700 Din.

Z odbravo zaščite stanovanjskih najemnikov pa ne bodo prizadeti samo že odpovedani najemniki, nego tudi vsi drugi.

Spričo teh dejstev je zaščita stanovanjskih najemnikov še vedno prav tako potrebna kakor socialno zavarovanje in druga varstvena zakonodaja socialno šibkejših slojev, zlasti zaradi tega, ker ni upati, da bi se stavbena industrija dvignila, dokler vladajo sedanje mezdne, oziroma gospodarske razmere.

Meščanske stranke, ki se sedaj potegujejo za poslance v narodni skupščini, so pa že poslale po svojih organizacijah razne resolucije ministru socialne politike, da naj ta zakon ukine.

Zato molče o zaščiti stanovanjskih najemnikov pri svoji volilni agitaciji.

Barbarstvo Amerike.

Severna Amerika je z justifikacijo, t. j. z umorom po paragrafu, ki ga je izvršila nad anarhistoma Sacco in Vanzetti-jem, dokazala, da je vsa njena kšeft-kultura z njenimi pravosodnimi institucijami vred barbarska in da tam dikтира le denar in kruta volja kapitalistične brezobzirnosti, ki je zahtevala, da se ta dva italijanska anarhista usmrtita le zato, ker sta anarhista, dočim se jima krivda nad nekim umorom pred 7 leti nikdar ni dokazala.

Vse fraze in lepe besede o demokraciji, češ, da tam v Ameriki res vlada ljudstvo, vse to pade v nič, ako se pomisli, da je njih pravosodje nasilno in razredno pristransko ter proti delavstvu.

Justični umor, izvršen nad dvema človekoma, bo postal mejnik v politični in kulturni zgodovini Amerike.

Ako pomislimo, da je poleg vseh raznih intervencij, demonstracij in atentatov v vseh državah, zlasti pa v Ameriki sami, neko prošnjo za pomiloščenje podpisalo nad 600.000 ljudi, med njimi najbolj izobraženi ljudje, učenjaki, umetniki, pisatelji iz Amerike same in nešteti sloviti ljudje tudi iz drugih držav, pa vse to brez uspeha, tedaj se vidi, da je ameriški puritanizem in njih fanatizem, izražen tudi v političnem presojanju pred sodiščem, brutalno barbarstvo brez primere in samo iskren adekvat, to je primeren nazoru, da je denar in »bussines« vse in vse drugo nič.

Smrtna obsodba sama na sebi je kulturni škandal — kajti narodi s smrtno kaznijo so vsi reakcionarni — ta obsodba, ki je od celega sveta ocenjena kot justični umor, ta bo postala še usodepolna za barbarski mentalitet ameriških vlastodržcev in sodnikov, njih lakajev.

Narod, ki v svojem pravu — in pravo je le od ljudstva postavljeno, ne pozna pravice, katero ravno isto ljudstvo zahteva in udari v lice milijonom ljudi ne samo svojega naroda, nego milijonom ljudi iz celega sveta, tak narod je obsojen na kulturno in splošno smrt, ako se po takem krvavem dogodku ne preokrene.

Prepričani smo, da se bo preokrenil in obračunal z morilci, s Fullerji, ki se že danes ne upajo več na svetlo solnce, ki so iz Bostana s po-hištvom in z vso zalego vred izginili.

Ta narod bo moral odslej dokazovati, da denar in bogastvo niso kulturne vrednosti in da pravica sploh ni baš vedno samo v paragrafih, ki so mrtve črke, nego, da je pravica nekaj, kar je nad paragrafi in zakoni.

A v tem slučaju niti ni šlo za tako suma injuria, nego je šlo celo za umor — umor nad lastno kulturo.

Da bo prišlo maščevanje, makar nad otroci današnjega rodu in njih sorodnikov, o tem bi lahko vgorila kot priča zgodovina, ki se vedno ponavlja. Amerika je danes propalica, a jutri se bo morala dvigniti, ali pa je ne bo več.

Ifi.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII., Zadrugi dom.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-belo tiskana beseda stane 1— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1— Din. V oglašnem delu stane pe-titna enostolpna vrsta 2/25 D. Pri večjem številu objav popust.

Po prihodu Westfalskih Slovencev.

Kako je umrl slovenski rudar in kaj pravi nemško časopisje. — Ali je Beograd vreden, da zastopa Slovence in sploh Jugoslovane v tujini? — SLS izrablja v strankarske in verske svrhe tudi izseljence.

V Ljubljano je prispel romarski vlak Westfalskih Slovencev, ki si bodo ogledali svojo domovino in se nato vrnili v Nemčijo. Slovensko časopisje pozdravlja romarje iz industrijske Westfalske in zlasti »Slovenec« in njegova stranka, ki je to po-božno romanje organizirala, je polna zvanečih besed za slovenske west-falske rudarje, toda pri vsem spret-nem aražmanu je vendarle očitno, da rešujejo klerikalci tudi te rudarje v tujini tako, kakor slovenske de-lavce doma in da jim je tudi to ro-manje le preugodna volilna agitato-rično prilika. Kako se pa v resnici zavzema SLS in njene organizacije in beograjska vlada za Slovence v Westfalskem, nam nikakor ne pove-do pisani pozdravljeni panegeriki »Slovenca na omenjene romarje, pač pa nam to pove in še kako teht-no in tragično naslednja vest, ki jo dobesečno objavljamo iz westfalske-ga dnevnika »Boltroper Anzeiger« z dne 10. avgusta. Ta vest se glasi:

»Das Ende vom Lied. — Ein Arbeits-loser im Walde verhungert.

Im benachbarten Neukirchen fanden Frauen in einem Wäldchen einen Mann, der nur noch schwache Lebenszeichen von sich gab. Sie benachrichtigten die Polizei, die nach den vorgefundenen Papieren in dem Mann den 41 Jahre alten südlawischen Arbeiter Serc feststellte, der auf dem Transport zu Polizeiwache starb, ohne eine Erklärung abgeben zu können. Wie sich dann herausstellte, ist der Mann verhungert und hat seit vier Tagen im Wald gelegen, ohne vorübergehende Personen auf sich aufmerksam machen zu können. Er war schon seit neun Monaten arbeitslos.

Da bo pa javnost znala, kako imenitno skrbni slavna in preslavna, skrbna in preskrbna, pravična in prepravična, ugledna in preugledna, rodoljubna in prerodoljubna beograjska vlada za Slovence v Nemčiji, prinašamo v naslednjem še članek, ki je izšel povodom tragične smrti v gornji notici navedenega jugoslovanskega delavca v uglednem porurskem dnevniku »Gelsenkirchener Allgemeine Zeitung«. Iz tega članka je ob-emen razvidno, kako imenitno politiko vodijo slovenske meščanske stranke med ondodnimi Slo-venci, kako imenitno zlasti skrbne za brezposelne slovenske rudarje kleri-kalci, ki organizirajo romarske vla-ke v Slovenijo, puste pa medtem rojaka propasti v gozdu od lakote. Tudi ta članek objavljamo dobesečno v nemškem tekstu, da ne bo dvo-ma o njegovi avtentičnosti. Taki do-kumenti so v originalu še najbolj zgo-vorni. Članek se glasi:

Die Lage der Slovenen im Ruhrgebiet. Versagen des Heimatstaates.

Als die Industrie im Ruhrgebiet begann sich langsam zu dem grossen Arbeitsorganismus auszuwachsen, der kurz vor dem Kriege wurde, fehlte es nicht an Unternehmungsgeist, auch nicht an Material, wohl aber an Arbeitskräften, die nun in immer steigendem Masse nötig wurden. Der erste Zustrom, der schon um die Mitte des Jahrhunderts begann, brachte

aus den Nachbargebieten, aus Westfalen und Rheinland, Menschen heran. Doch diese Massen reichten noch längst nicht hin. Es galt daher für die Industrie sich selbst Arbeiter zu holen. Es wurden Agenten ausgeschickt und so setzte den 1880 auch die Zuwanderung aus dem Auslande in nennenswertem Umfange ein. Zwei Stämme haben seitdem besonders zahlreich Hilfstuppen für das Heer der Arbeit gestellt: die Polen und die Slowenen; daneben in einigen Orten auch noch die Kroaten, aber es scheint, als ob der Kroate in diesem von seiner Heimat zu verschie-denen Klima sich nicht festsetzen konnte; jedesmal tritt er immer nur einzeln auf. Die beiden anderen sla-wischen Völker sind hier ansässig ge-worden; aber es liegt im Charakter der Stämme begründet, dass der Pole im Ruhrgebiet, abgesehen davon, dass er in grösserer Zahl auftrat als der Slowene, mehr von sich reden machte. Mit dem Friedensschluss hat sich dann das Bild sehr schnell geändert; die Polen sind in ganz be-deutendem Masse abgewandert, ent-weder in die neue Heimat zurück und das taten wohl vorzüglich die politischen Idealisten, oder sie gin-gen zu dem neuen politischen Freun-de hinüber, nach Frankreich, aller-dings mit nicht erhofftem Erfolge, dass sie sich dort nicht wohlfühlen und gern zurückgekommen wären.

Anders die Geschichte der Slo-venen. Als die ins Ruhrgebiet kamen, waren sie österreichische Staatsbürger; dann aber mit dem Untergang der Donaumonarchie wur-den sie zu südslawischen Staatsan-gehörigen. Man kann es wohl ver-standen, dass ein grosser Teil der Slowenen sich in solcher Entfer-nung nicht recht in das neue König-reich hinüberfinden konnte, das sie nun mit Kroaten und Serben zusam-men bilden. Denn Beograd hatte in den Gedanken der in Deutschland lebenden Slowenen nie eine Rolle gespielt und nun soll das die Haupt-stadt ihres Heimatstaates sein. Das kann man verstehen; verstehen kann man auch, dass die staatsbejahenden Kreise Sloweniens sich alle Mühe ga-ben, zu vermitteln und die Auslands-slowenen zu gewinnen. Hier aber zeigt sich die innerpolitisch zerrisse-ne Lage in Slowenien. Die Liberalen bemühen sich ernsthaft, die Verbin-dung mit den Ruhrslowenen zu fest-igen und die unter uns lebenden Stammesangehörigen zusammenzu-schliessen. So wurden seit 1922 insge-samt 34 slowenische Ortsvereine ins Leben gerufen. Gegen diese Bewe-gung aber hat sich später die (kleri-kale) slowenische Volkspartei ge-stellt, sie macht nicht etwa eine Propaganda gegen Beograd, sie macht eine Propaganda für Habs-burg! Wir Deutsche werden für diese Experimente keinen Sinn haben, wir können wohl besser mit den Tat-sachen der Geschichte rechnen, und müssen daher in der Arbeit der slo-venischen Volkspartei (die übrigens unter ihren Abgeordneten nicht einen Laien, sondern nur Kleriker hat) eine Gefährdung d. inneren Ruhe des Ruhrgebiets sehen. Zudem aber arbeitet die Partei, die einen Geist-

KINO APOLO. 1.—4. septembra.

Saltomortale.

„Smrtni skok“. Otvoritev nove seziye.

lichen heraufgeschickt hat, mit bewusst unwahren Angaben, wenn sie ihr bescheidenes Monatsblättchen »Naš zvon« sogar als »das Stimmblatt aller Slowenen im Ausland« bezeichnet; dabei gibt es in Amerika ein gutes Dutzend in slowenischer Sprache erscheinende Tageszeitungen. Sodann aber ist der Ton derart, dass wir die Slowenen nur bedauern können, deren Lage durch dieses Blättchen nur schlimmer werden kann. Die Abonnentenzahl geht mehr und mehr zurück, es sind heute nur noch ein paar Hundert.

Das alles geht uns Deutsche im Grunde nichts an; anders wird es aber, wenn wir uns die soziale Seite dieser Dinge einmal ansehen. Vielleicht haben wir für die Lage der Slowenen im Ruhrgebiet mehr Verständnis, als ihre Politik treibenden Stammesbrüder in der Heimat. Während die Polen zum grossen Teil abgewandert sind, haben die Slowenen Wert darauf gelegt, hier bleiben zu können und sie sind auch fast ausnahmslos all die Jahre hindurch in Arbeit geblieben. Nun aber kommt das, was uns unmittelbar angeht: in der Nähe von Mörs ist in der vorigen Woche ein slowenischer Arbeiter, der lange arbeitslos war, im Walde tot aufgefunden worden. Er ist verhungert. Möglich ist dies dadurch, dass es keinen Gegenseitigkeitsvertrag zwischen Deutschland und Jugoslawien gibt. Während die Handelsvertragsverhandlungen zwischen den beiden Staaten gut vorwärts gehen, ist es in dieser Frage noch zu keinem nennenswerten Erfolg gekommen. Dabei hat die Vertretung der Slowenen im Ruhrgebiet zusammen mit dem Generalkonsul des Königreichs in Düsseldorf wiederholt in Beograd darauf gedrängt, und das slowenische Blatt »Jutro« in Laibach brachte am 29. Juli einen langen Artikel, der der Beograder Regierung vorwirft, dass sie trotz dringender Ermahnungen es nicht für notwendig erachtet hat, bei den Wirtschaftsverhandlungen die Fragen der Gegenseitigkeit in der Arbeiterschutzgesetzgebung und der sozialen Fürsorge in Ordnung zu bringen. Daraufhin hat dann der ehemalige Minister Zerjav eine dringende Eingabe an das Ministerium für Sozialpolitik gerichtet, es möge durch das Auswärtige Amt der Delegation in Berlin bestimmte Direktiven geben, dass der Gegenseitigkeitsvertrag zustande kommt, der die Zahlung der Renten aus Deutschland nach Südslawien und die Aufwertung der Vorkriegsschulden (es leben etwa 500 bis 600 Rentner aus Deutschland in Südslawien) und die ge-

setzliche Sicherstellung der Erwerbslosenfürsorge berücksichtigt. Heute sind die deutschen Behörden bei diesen Fragen immer in einer peinlichen Lage: einerseits brauchten sie die Arbeitslosenunterstützung an Slowenen nicht zu zahlen; aber die Slowenen stellen fest, dass ihnen die deutschen Behörden in anerkannter Weise immer mit der grössten Bereitwilligkeit entgegengekommen sind, dass diese mehr Verständnis für ihre Lage haben, als die heimische Regierung. Bleibt die Behörde bei den Bestimmungen, dann kann sich das wiederholen, was bei Mörs geschah, dass ein Mensch verhungerte. Das ist auf alle Fälle dem deutschen Ansehen nicht zuträglich, ganz gleichgültig, ob Verträge und Gesetze da sind oder nicht.

Die Slowenen, die ja als österreichische Staatsbürger zu uns gekommen sind, waren bis 1919 durch die Verträge mit der Donaumonarchie geschützt. Seit dem Frieden von St. Germain aber herrscht ein für beide Teile unerträglicher vertragsloser Zustand. Dieses Dilemma wäre am besten so zu beseitigen, dass Südslawien, wie seinerzeit schon die Tschechei, in sinngemässer Aenderung der alten Abmachungen an die Stelle der alten österreichisch-ungarischen Regierung tritt. Geschieht dies endlich, dann können die Slowenen, die längst sich im Ruhrgebiet eingelebt haben und auch die Zusteuer zur Erwerbslosenunterstützung zahlen, in gesicherten Verhältnissen unter uns leben.

Iz tega članka je tedaj razvidno, da se Nemčija vprašuje, ali smo evropska ali srednje afriška država in da ni voljna trpeti še nadalje, da bi jugoslovanski delavci po barbarski brezbriznosti Beograda umirali od lakote v njenih gozdovih, ker se boji za svoj ugled. Ona terja, da se končno sklene reciprocitetna socialna zavarovalna pogodba za delavce. Nemška javnost najbrže ne ve, da je pri nas taka praksa, da se pusti doma brezposelne delavce sploh umreti od lakote, da se brezposelne podpore sploh ne izplačujejo, da smatra Beograd in da smatra celokupna jugoslovanska buržuazija, da je delovni narod samo zato tukaj, da se kolje in ubija v vojnah, da pa nima nobene socialne in državne pravice. Če bi nemška javnost še to vedela, potem bi se pač ne čudila, da se je Beograd končno začel zanimati za trgovinsko pogodbo, da je pa pri pogajanjih spet pozabil na Slovence v Westfaliji.

Mar Beograjski oligarhiji za Slovence!

Slovenci so »zarobljeni« narod, pa naj bi se imetni Beograd brigal zanje!

Stvar z Westfalskimi Slovenci nas prepričuje, da bomo morali slovenski socialisti postaviti vprašanje državnega federalizma spet na čelo

naših političnih zahtev, kajti dokler ostane pri beograjski politiki, ni za nas rešitve, ni bodočnosti!

Dosti nam je tega vnebovpijočega beograjskega početja, dosti nam je njegove vse ubijajoče, nesposobne, grde birokracije! Nočemo nazaj v srednji vek, naprej hočemo!

Rešimo slovensko delavstvo!

Rešimo naše delavce v tujini!

Doli z beograjskim, vse ubijajočim centralizmom!

Osvežiš s kopeljo telo si mlado,

še bolje pa s »CLIO« šumečo limonado.

Gnjilim slovenskim meščanskim strankam pa povemo, da bomo proti njihovem strankarskem izkoriščanju naših delavcev v tujini in doma vodili najsrdečjšo borbo!

Komunisti?

Dekalisti s svojim »Del.-kmečkim republikanskim blokom = DKRB« imajo za pristaše samo še one delavce, ki mislijo, da so dekalisti — komunisti. V resnici nimajo dekalisti s komunizmom niti toliko zveze, kakor klerikalci s Kristusovo vero.

Kajti, kdo so komunisti? To nam pač najbolje pove Marks, ki je prvi spisal »Komunistični manifest«, ki še danes velja za **evangelij svetovnega socialističnega delavstva**. Marks pravi:

»Komunisti ne predstavljajo posebne stranke proti drugim delavskim strankam. Komunisti ne zastoje od interesov celokupnega proletariata ločenih interesov.

Komunisti so v praksi najodločnejši gonilni del delavskih strank vsega sveta. Najbližji cilj komunistov se ne razlikuje od cilja ostalih proletarskih strank: razredna organizacija proletariata, poraz meščanskega gospodarstva, izvojevanje politične moči po proletariatu...«

V smislu Marksovega pojmovanja so torej **komunisti oni proletarci**, ki

delavce združujejo v enotnih razrednih organizacijah za boj proti meščanstvu.

In to delamo mi.

Kaj pa delajo dekalisti? Rujejo po strokovnih in kulturnih organizacijah, podpirajo klerikalce in demokrate s tem, da postavljajo za volitve svoje posebne kandidatne liste, razbijajo delavske prireditve, skratka, delajo samo na tem, da bi se proletariat ne združil.

Da bi delavstvu nasuli peska v oči, pišejo revolucionarne fraze, dejansko so pa **kontrarevolucionarji**. S svojim demagoškim vpitjem prikrivajo svojo ničrednost, slabotnost, strahopetnost.

Marsikdaj delajo naši sodrugi to napako, da imenujejo te ljudi **komuniste**. Kaki komunisti? To so posebljena škoda za proletariat.

Ne imenujmo jih po krivem!

Komunisti v smislu Marksovega pojmovanja smo mi.

Komunisti-socialisti glasujejo 11. septembra kompaktno za združeno delavsko listo!

Dnevne novice.

Kaj je z rezervnim skladom Kranjske hranilnice. Ponižno smo vpraševali, kaj je z rezervnim skladom Kranjske hranilnice, ki je likvidirala in postane oblastna hipotekarna banka. Toda odgovora ne dobimo. Pojasnila ni in ga ni. V časopisju smo čitali, da se je razdelilo med člane Kranjske hranilnice rezervni fond 2.800.000 Din za »dobrodelne« namene, dasi ti člani niso imeli prav nobene moralne pravice do tega sklada. V kakšen namen in zakaj se je ta veliki znesek razdelil pod firmo »politične pripadnosti«? Sum, da je to nekaj nepravdega, nekaj, kar bi poštena javnost obsojala, tiči v tem, da stvari noče pojasniti niti en meščanski list, dasi smo zlasti »Narodni dnevnik« ponovno pozvali, da to stori. Ne boste varali javnosti s tem, če molčite! Novembra meseca bo ukinjena stanovanjska zaščita, brezposelnost je ogromna. Šestdeset rodbin vas lahko obsoja, ker niste tega celotnega zneska naložili na primer v stanovanjskem obligacij-

skem posojilu mestne občine ljubljanske. 160.000 Din obresti od te glavnice bi so poleg tega lahko porabilo za nezaposlene in druge siromašne ljudi na leto, če bi se bila glavnica porabila v intencijah Kranjske hranilnice. Toda to se ni zgodilo. Ogromni znesek se je marveč razdelil kot »politična« odkupnina med ljudi, da se zapravi mnenje v osebno propagando posameznikov. Tako izgleda vsa stvar in če je stvar taka, potem je to zopet biser v verigi povojne morale. Pripomniti je še treba, da so na tej stvari udeležene najbrže skoro vse meščanske politične stranke in če stvari ne pojasnijo, oziroma ukrepa ne popravijo, jim je s tem odvzeta vsaka moralna pravica še kdaj napisati kak stavek o političnih kupcijah in korupcijah. Torej, sem s sklepi in razlogi, zakaj se je napravil tak sklep, potem bomo govorili dalje.

Znižajte carino na žito. Letos kaj radi pišejo pri nas o slabi letini žita. Verjetno je, da ni letina prav dobra, ali živeti je vseeno treba. V naši dr-

P. Strmel:

Nad pogoriščem.

Drama v treh slikah.

Katra (pogleda gospodinjo in staro mater, ki sta še vedno na vežnih vratih): Kaj pa moremo mi zato, če gospod župnik niso imeli časa priti k pogrebu?

Rožmarinka: Gospod župnik že vedo, zakaj jih ni bilo. Iz takih hiš, kjer se z župnikom ne razumejo, pridejo celo nedolžni otroci v pekel.

Katra: Rožmarinka, ne bodi neumna. Kako bi prišlo nedolžno dete v pekel?

Rožmarinka: Saj Vam ni treba verjeti, če nočete. Kako pa potem, da je umrlo?

Katra: Sirotče, malo se je prehladilo.

Rožmarinka: O jaz Vam pa povem, da je prišla nad to hišo kazen božja. Slišala sem, ko so ljudje govorili, da bi dete ne bilo umrlo, če bi se ne bil Zalar župniku zameril.

Rezika (zaplaka na glas): Moj Bog, moj Bog!

Salomord (je že nekaj časa prisluškoval): Rožmarinka, kaj te je vrag premotil. Ali misliš, da je Kristusov namestnik, če noče blagosloviti groba nedolžnemu otroku? Pa le počakajmo, še pride maščevanje za to pohujšanje, ki se je zgodilo danes nad našo vasjo. Še pride... (Žuga.)

Rožmarinka: O, Ti pijana mrcina, povsod si, kjer te ni treba. Delat idi mesto da popivaš in strašiš nedolžne ljudi!

Salomord: Koga strašim? Nedolžnih nikoli ne strašim. Jaz sem samo šiba božja za tiste, ki nimajo čiste vesti.

Rožmarinka: Samo Ti, ki Bogu čast kradeš. Ti nimaš čiste vesti, drugi jo pa imamo.

Salomord: Kdo se meni za Tebe in Tvojo nedolžnost. Boš že videla še, kdo nima čiste vesti. Boš že še videla. (Žuga in odide.)

Rezika: Ali ste slišali mati, kako sodijo ljudje?

Stara mati (tolajši Reziko): Rezika, ne bodi čudna? Zmiraj si bila pametna. Pojdiva v hišo, da ne boš čula, kar neumni ljudje blebetajo.

Rezika: Meni se sami zdi, da je res prišla nesreča nad našo hišo. Če bi ne bilo tega nesrečnega prepira, bi morebiti moje dete še živelo. (V tem pride Zalar na prag.)

Zalar: Rezika, pridi v hišo, da se še Ti ne prehladiš!

Rezika: Kaj bom v hiši, ko ni več deteta?

Zalar (si obriše oči): Bog pomagaj, midva nisva kriva, da nama je umrlo.

Rezika: Kako pa; Ti si kriv, samo Ti! Zakaj pa se prepiraš z župnikom. Ljudje pravijo, da bi otrok ne bil umrl, če bi tega nesrečnega prepira ne bilo. Ti si kriv, samo Ti. Zdaj pa še ta sramota.

Zalar: Kaj praviš, Rezika? Kaj praviš? Otrok bi ne bil umrl, če bi se jaz ne bil prepiral z župnikom?

Rezika: Gotovo, prav gotovo bi bila ostala pri naši hiši sreča, kakor je bila prej.

Župan (pride z učiteljem iz ozadja): Ljubi moj Zalar, ni lepo, da Ti danes prineseva tole poročilo, pa sva ga ravno sedaj prejela.

Zalar: Kaj pa je takega?

Župan: Na, beri! Škofija je Tvojo pritožbo zavrnila in pravi, da se ni mogoče pritoževati, če so občinski možje v pravilni seji sklenili, da postavi občina nove hleve.

Zalar: Kaj vruga hočete s temi hlevi? Tako pustite že enkrat to v miru. Če ste Vi šleve, zakaj bi se jaz bojeval za Vas. Pa naj bodo, saj ne bodo v srečo nikomur, ker jih je zidala hinavščina, blagoslovilo pa prokletstvo.

Župan: Saj že stojijo, so že skoraj gotovi. Ometati jih bo treba, župnik že imajo na hlevih vso krmo.

Zalar: Prokleti naj bodo hlevi in vsi, ki so jih zidali.

Rezika: Ne proklinjaj, Zalar, da Te Bog ne usliši. Pusti vse v miru, saj naju je Bog dovolil kaznovati.

Župan: Ja, ja, je res. Bogu ni ljubo, če se kdo postavlja proti cerkveni gosposki.

Zalar: Povej, kaj misliš reči.

Župan: E, no, pa mi ne zameri, ljudje pravijo zavoljo Tvojega otroka.

Učitelj: Ne, župan, tako pa ne smete govoriti z nesrečnim očetom.

Zalar: Strela božja, Koren, povej še enkrat in Te ubijem pri tej priči.

Župan: Kaj se jeziš, Zalar, ko si vse nesreče sam kriv.

žavi sta dve stvari, o katerih ima pravico govoriti tudi narodna skupščina, ki podražuje kruh prav v interesu žitnih baronov v državi. Predvsem obstoji v državi kartel mlinjskih produktov. Žitni trgovci pokupijo žito pred žetvijo, ker kmetje rabijo denar, prav po ceni in nastavijo potem, ko je trg že precej prazen, čim višje cene žitu svojih pokupljenih zalog. Cena med nakupom in prodajo znaša večkrat do 100 Din za cent. To je en vzrok. Drugi vzrok, da je moka draga, je pa, da država v interesu mlinjske industrije, kakor pravi, določa izredno visoko carino na uvažano žito, da s tem omogoči kartelu dobre zaslužke. V interesu državljanov pa je, da se carina na žito odpravi. In dr. Korošec še ni nikjer izjavil, da je za odpravo carine, čeprav dobro ve, da je Slovenija na žitu pasivna dežela. Da se ne zameri gospodom baronom in njih prijateljem, pa rajši molči. Vsaj ga nihče ne vpraša, kako bi se dalo kruh poceniti. Isto politiko vodijo tudi druge stranke, ne samo klerikalci. Da, to ni resna politika, ampak samo volilna agitacija, v kateri povedo samo to, s čimer mislijo naloviti glasove, misleč, da volilci itak ne poznajo svojih interesov.

Kaj bo s stanovanjsko zaščito? Bivši klerikalni minister za socialno politiko g. Gosar je odredil ukinjenje stanovanjske zaščite. Nova vlada je to vprašanje znova postavila na dnevni red. Po volitvah se bo odločilo. Stanovanjski najemniki, glasujte za klerikalce in radikalce, če hočete pozimi stanovati pod milim nebom! Če pa hočete, da ostanete zaščiteni pred hišnimi posestniki, glasujte za socialistično delavsko listo! Zbirajte! Še je čas! Po 11. septembru bo prepozno.

Janko Petaković in dekalisti. Zadnja »Enotnost« je med drugimi grdobijami opsovala z »izdajalcem« pri vseh rudarjih dobro poznanega in priljubljenega s. Janka Petakovića, ki je zmagovito vodil rudarsko stavko leta 1920 in se mudil med nami, dokler ga niso žandarji na povelje klerikalne vlade uklenjenega izgnali iz Trbovelj. Tega sodruga, ki je toliko dobrega napravil za rudarje, imenujejo torej drekalisti »izdajalca«. Tisti, ki blati Petakovića, je proti rudarjem. Dekalisti, vemo, zakaj smo za Petakovića in zakaj ne moremo biti za tiste, ki sedaj vodijo stranko. Petaković nas je vodil k zmagi, tisti, ki ga sedaj napadajo, so pa leta 1923 tako brezvestno vodili rudarsko stavko, da sedaj TPD tepe po nas z bičem. Na porazu leta 1923 ste krivi vi. Rudarji, 11. septembra volimo vsi listo Socialistične stranke in Zedinjenja! To bo najboljši odgovor na napade dekalistov.

V žadnji »Enotnosti« sem bral, da smatrajo dekalisti za balkansko metodo, ako s. Makuc oklofuta Pencija zaradi nesramnega obrekovanja. Ne bi se izplačalo odgovarjati na drekalistično razumevanje balkanskih metod, ako ne bi mi še živo pomnili **razbojniške metode** drekalističnih tolovajev. S. Štukelj je prišel kot delegat Strokovne komisije na občni zbor Zveze Rudarjev v Zagorju. Občni zbor je lepo potekel. S. Štukelj se je s Pliberškom vračal čez hrib v Trbovlje. Na samotnem kraju izven Zagorja je pa naenkrat planilo 15 dekalističnih tolovajev in napadlo sodruga prav po orjunaško s klicem »Roke kvišku!« (Smrkavci bi imeli korajžjo lotiti se dejanj le, ako bi bila naša sodruga neoborožena.) To so pač tudi metode, ne vemo, če so ravno balkanske, ampak razbojniške so prav gotovo! Če bi mi storili isto, bi šli prizadeti dekalisti na žan-

Schichtov način pranja

Namočiti v ekstraktu za pranje „Ženska hvala“
Izprati s Schichtovim
Terpentinovim milom.

darmerijo. Mi tega nismo napravili, ker smatramo, da bo proletarijat sam izključil take ljudi iz svojih vrst. Več rudarjev.

Mladinski shod v Mariboru v Ljudskem domu. Sinoči se je vršil na vrtu Ljudskega doma mladinski shod, ki je najlepše uspel. S tem shodom je hotela delavska mladina Maribora proslaviti mednarodni mladinski dan in proslavila ga je na lep način. Bila je navzoča odrasla mladina, pa tudi dečki so bili bistri, živahni, ki so zvesto poslušali poročevalca sodr. Eržena, ki je govoril o nalogah delavske mladine, o socialistični mladinski Internacionali, o položaju mlade delavske generacije vobče. Shodu je predsedoval sodr. Wagner, ki je lepo vodil in zaključil zborovanje. Navzoče so bile v velikem številu tudi mlajše in starejše sodruge. Bil je lep večer socialistične mladine!

Po stavki mizarskih delavcev. Meščanskemu časopisu ni bilo prav da smo lesni delavci stavkali, nam je prav in smo z izidom stavke zadovoljni, tako materijelno kakor tudi organizatorično. Da se je stavka prej končala, ne odgovarja resnici, ker se je kompaktno glasovalo, da se sprejme 5 Din minimalne mezde in prične zopet z delom. Izkušnje sedanjih stavke nas uče, da se na podjetnikovo dobro voljo ne sme računati. Mi bomo potrebno započeto borbo nadaljevali tako dolgo, dokler ne bodo odgovorjale naše plače poštenemu človeškemu življenju. Prvi korak v tej smeri smo že naredili.

Proglasi kominterne in njihovi učinki.

Eksekutiva kominterne, kar znači propagandistični urad tretje internacionale v Moskvi, je izdala par dni po dunajskih izgredivih dolg proglas na dunajske delavce, v katerem je poveljevala njihovo »revolucijo« in jih pozivala, naj ustanove sovjetski režim. Apelirala je na delavstvo drugih dežel, naj podpro svoje avstrijske tovariše v njihovi revoluciji. Apel vključuje tudi običajno jere-mijado in zgražanje nad izdajstvom socialističnih voditeljev, katerim naj »proletariat obrne hrbet«.

Besedilo apela je podobno vsem drugim, ki prihajajo iz omenjenega urada. Tudi tisti proglasi, za katere kominterni ni hotela prevzeti odgovornosti in je trdila, da so ponarejeni, se v besedilu ne razlikujejo od javnih.

Ko so odslovili Zinovjeva in mu sneli tiaro, so rekli, da je odstavljen največ vsled svojih grmečih proglov, ki niso nikoli dali kaplje dežja. Zinovjeva tiara nezmotljivosti je zaprašena na polici, a veliko njegove taktike je ostalo, kar dokazuje proglas o »dunajski revoluciji«.

Delavci na Irskem proti terorju.

Delavska stranka Irske je napovedala neizprosno boj vladi zaradi nameravanega zakona o zaščiti države, ki je naperjen proti Valerovim republikancem in izvira iz atentata na zunanjega ministra O'Higginsa. Delavski poslanci pravijo, da zakon onemogoča vsako svobodo govora, tiska in zborovanja ter se prav lahko izrabí tudi proti delavskim organizacijam.

V teku debate, ko je bil predlog omenjenega zakona sprejet pri dru-

gem čitanju, so laboriti odkorakali iz zbornice v znak protesta.

Pomnite! Čim dalje ima Ženska Hvala časa, da razkraja nesnago, tem lažje je bo odpravilo Schichtovo milo

Naročniki, pozor! Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjic. — Uprava.

Ker delavstvo ne nastopa enotno, ne grem volit! Tako pravi marsikateri delavec. Toda ravno zato pojdi volit, da pokažeš, da se hočeš politično uveljaviti kot delavec in da kljub temu grehu dokažeš, da je politična moč delavstva velika. Če ne storiš tako, slabiš delavsko politično moč in pomašaš, da nas bo buržuazija zasmehovala.

Maribor.

Velik volilni shod

Socialistične Stranke Jugoslavije se bo vršil v petek, 2. septembra ob 19. (7.) uri v veliki ve andi pivovarne „Union“ (Götz) v Mariboru. Pridite vsi!

Razpadajoča NSS. Da je na svetu vse milivo, je res, toda kdo bi bil pred sedmimi leti upal prerokovati, da bodo naši cici-bambuli v sedmih letih skrahirali. Ta stranka je bila močna, saj je bila državotvorna. Njeni vodji Jarh in Roglič so bili mogočni gospodje, ki so vzeli ves nacionalizem v zakup in marsikdo je bil od njih odvisen. Če nekdo ni hotel biti »narodni« socialist, potem je bil boljševek ali saj nemčur. Stranka je dobila leta 1921 pri občinskih volitvah devet mandatorov v Mariboru in se je resno pogajala za županski stolček. Toda danes je ona eno z demokratsko stranko, in jo je s tem v stvari konec. Ni je škoda. Naivneži bodo pa vedeli, kam spadajo. Socialistična stranka je samo ena. Vse drugo je — laž!

Korošev shod je bil sinoči po svojih pestrih obiskovalcih pa tudi po govornikih zelo zabaven. Gospodje so se začeli socialistov prav resno bati — saj ni čuda, ko smo jim pa odvzeli vse železničarje — in so se spodtaknili tudi nad ss. Petejanom in Erženom. Nam je to prav, če govorijo klerikalci na svojih shodih o socialistih, ker s tem povedo jasno, da se nas boje. — Dvorana je bila sicer polna, zato je pa bila tretjina poslušalcev iz drugih strank. — Sedaj jim je odklenkalo.

Zagorski je dobil tovarišijo. V nedeljo je priredil v Mariboru Bernot in pa Möderndorfer »shod« na Gambrinovem vrtu. Ker nima v Mariboru pristašev, si je pripeljal ljudi celo s Slovenjgradca, da so ga poslušali. Okoli 30 prav kričavih ljudi so mu posodili klerikalci, ki so prav vneto ploskali in pritrjevali, ko je govoril Bernot o združenih socialistih in nesramno lagal o delavcih. Okoli 15 ljudi so mu pa pripeljali na vrt Čanžek & consortes, tako da je bilo nekaj »štimunge«. Navzočih je bilo okoli 300 ljudi in od teh je bila dobra polovica naših sodrugov, ki so se brili norca med razkladanjem Möderndorferjevih, Hlebčevih in Bernotovih sofistarij, ostalo so bili demokrati in narodni socialisti. Shod je po svoji pestrosti in po pikrih medklicah prijetno spominjal na svoječasne Zagorskišve govore na istem vrtu. Ko so po štirih urah govorniki prav pošteno obdelali združeno socialistično delavstvo, so

se jeli priglašati tudi govorniki izmed poslušalcev. Prvi je govoril tezenski Krojs in povedal, da ni več radikalec, ampak da ga je Bernot že pridobil za svojo stranko. Rekel je, da se on bojuje za državo in je zato šel k Bernotu, v glavnem pa zato, ker je tudi Bernot z radikalcí vred jezen na socialiste. Nato je govoril še en delavec, ki je z ogorčenjem povedal vsem navzočim bridko resnico z besedami: »Pri vseh konferencah sem bil in zato povem, da so Gustinčič, Klemenčič in Bernot razbili skupni nastop, zato pa vas Mariborčani ne marajo.« Naenkrat so se slišali številni klici: »Oslak naj govori!« Ko se je potem priglasil k besedi in začel odkrito obračunavati z ljudmi, ki v Mariboru ne bodo nikoli uspeli, so izraziti priganjači spoznali situacijo in začeli huronsko vpiti, da bi ja ljudje ne zvedeli resnice o njih. Vendar si je pa pridobil posluha in tako se je razbijski shod spremenil v demonstracijo za združene socialistične delavce in kmete. Po dolgotrajnem ploskanju, ki je sledilo klicu za 6. skrinjico, so se navzoči zborovalci dvajsetim ljudem dopovedali, da je vse to res, kar je Oslak navedel, vendar je to v interesu proletariata (Gustinčiča) potrebno. Končno so se še ti razšli in povešenih glav so se napotili Zagorskišve nasledniki v Ruše, kjer so doživeli še večjo blamažo. Značilno pri tem je le to, da so na shodu najbolj hrumeli z Bernotom proti nam socialistom izraziti klerikalci. Oni vedo, da bo delavstvo v Mariboru skoro prevzelo občino v svoje roke in zato so poslali svoje ljudi pomagat razbijati socialistično delavstvo. Morda so danes že pametnejši.

Težno.

Preteklo soboto se je vršil pri nas številno obiskan shod tezenskih delavcev-volilcev, kateremu je predsedoval naš stari sodrug Vitez, poročala sta ss. Petejan in Stropnik o pomenu volitev, o socialističnem programu, kakor tudi o delovanju oseb meščanskih strank v prejšnjem parlamentu. Pojasnila sta vzroke sedanjega gospodarskega položaja, v katerem se nahaja delavec, mali kmet, uradnik in obrtnik. Obrazložili sta sedanji neznosni davčni vijak, kateri ubija vsak gospodarski in socialni razvoj v državi. Poročila govornikov so bila z odobravanjem vzeta na znane in vsi navzoči, razen dveh, so se izjavili, da bodo dne 11. septembra glasovali za 6. skrinjico, ki je skrinja socialističnih delavcev in kmetov.

Celje.

Zborovanje zaupnikov, ki se je vršilo v sredo, 24. t. m., je bilo jako številno obiskano, kar znači, da vlada med našimi pristaši velik interes za volitve. Dobro so bile zastopane organizacije v Celju in Celje-okolica, prišli pa so tudi zaupniki iz Štor in Teharja. Pred prehodom na dnevni red se je sodrug Komavli spominjal žrtev ameriške kapitalistično-razredne justice, Sacca in Vanzettija, navzoči sodrugi pa so počastili nedolžni proletarski žrtvi stoje in s klici »Slava!« Po poročilu o volilnem gibanju se je razvila obširna debata in se je sklepalo glede shodov za prihodnji teden in v nedeljo, dne 4. septembra. Te shode priobčimo v prihodnji številki »Delavske Politike«. Tudi volilni shod, ki se je vršil v pondeljek, dne 22. t. m. pri Vobnerju v Sp. Hudinji, je imel uspeh. Lahko smelo trdimo, da bo delavstvo v celjski okoliški občini dne 11. septembra pokazalo, da rdeča socialistična zavest v tem industrijskem centru napreduje. V sredo, dne 31. avgusta se bo tudi vršil širši zaupniški sestanek in sicer v lokalih tajništva ob 19. uri, na kar vse sodruge posebej opozarjamo.

SINALCO
BREZ ALKOHOLA

Celjski župan dr. Goričan je bil potrjen. Zapisnega župana in podžupana se je izvršila pretekli četrtek. Demokratije se seje niso udeležili. Da bo več pompa, je seji prisostvoval veliki župan dr. Schaubach, ki je zapissegel župana dr. Goričana ter imel nato nagovor z vsebino, ki je ob takih prilikah običajna. Za tem je župan zapissegel podžupana dr. Ogrizka. Po končani ceremoniji je župan prečital programatični govor ter naznanil občinskimi odbornikom, da se bo prihodnja seja občinskega sveta vršila v ponedeljek, dne 29. t. m. in na kateri se bodo izvolili odseki, da se prične z rednim delom. O priliki zapisnega župana se je dogodil zanimiv intermecc. Socialistična občinska odbornika ss. Felicijan in Komavli sta se namreč ob pričetku ceremonije odstranila, dočim je **bernotovec Lah** zapissegel prisostvoval, menda zato, da s tem podpre znano gonjo berno-dekalistov proti socialistični stranki. Po skoro enoletnem počitku je torej občinski svet celjski začel z rednim poslovanjem, o katerega uspehih bomo seveda redno poročali.

Zagorje ob Savi.

Včasih smo čitali v knjigah, kako so balkanski narodi gostoljubni in kako zaostajajo kulturni narodi zapada za njimi, če že ne v kulturi, pa v gostoljubnosti.

No, sedaj smo tudi sami sestavni del Balkana, pa imamo priliko, da se sami o tej lepi čednosti prepričamo. Pa žal, vidimo na lastne oči, da se narod kot tak prav nič ne pogostuje, da je lačen, tako da od lakote umira. Ali pogostuje se nekdo drugi. To so izvoljeni naroda. Tako čitamo dandnevno, da se vrše dineji za dinejem, enkrat na čast temu, drugič na čast drugemu. Tako se je ta lepa navada že razširila, da je prišla celo v čisto slovensko vas Zagorje, o kateri bi po njeni zunanosti vsakdo sodil, da se še ni balkanizirala. Pa napredek je napredek, zato tudi očina Zagorje ne sme zaostati. Tako imamo danes čast ugotoviti, da prihajajo pod slavnim gerentstvom g. D. Karbarja razne kolavdacijske komisije v Zagorje najbrž brez vsakih dnevnic, katere se potem čisto po balkanski gostoljubnosti pogosti, račun pa predloži gerent občini pod označbo »za jedila, pijačo in kajenje«. Pravijo, da ta gostoljubnost stane zagorsko občino že 4000 Din. Ni sicer to veliko za našo reprezentančno občino, ali vsekar bi imela ta gostoljubnost manj balkanski značaj, če bi se to svoto porabilo recimo za 40 občinskih revežev in sirot po 100 Din, kateri danes te gostoljubnosti niso deležni. Zagorski gad.

Kranj.

Pri nas, kakor tudi v okolici niso prinesle občinske volitve bogzna kakih izprememb. V kranjskem občinskem svetu se v bistvu ni ničesar spremenilo. Na krmilu so ostali v mestni občini demokrati. Značilno je, da so se v kranjski okolici pri zadnjih občinskih volitvah trudile vse meščanske stranke, da bi bile njihove

ve kandidatne liste vsaj po imenu delavske in kmetijske. Za to so povsod forsirale poleg oficijelnih strankinih kandidatnih list še listo delavsko-kmečko ali kmečko-delavsko ali pa listo delavcev in kmetov itd. V Kranju samem so meščanske stranke zavzele še starejšo taktiko varanja delavcev. Skušale so n. pr. dobiti podpise predlagateljev iz delavskih vrst, ne da bi takemu podpisniku natančno pojasnili, zakaj gre. Tudi kot namestnika, manj pa kot kandidata in v obeh slučajih precej odzadaj so forsirali kakšnega svojega udanega človeka iz delavskih vrst. Tako je bilo pri vseh treh kranjskih listah in tudi pri demokratih. Klerikalci so vkljub velikemu naporu ostali v starih mejah, čeprav so izvršili 35 reklamacij pred občinskimi volitvami in čeprav je neki drugi njihov človek najbrže iz čiste krščanske ljubezni in iz stališča akademske izobrazbe se potrudil pred občinskimi volitvami odvzeti kruh siromaku, ki je v podjetju zvesto služil, ni pa trobil v njegov strankarski rog. Tudi tretja lista, tzv. mal-kontentska, je ostala v prejšnjem sorazmerju do svojih bratskih meščanskih strank in se tej listi ni ničesar zgodilo, čeprav se je splošno v Kranju pred občinskimi volitvami šušljalo, da s podpisi na tej listi ni vse v najboljšem redu. Pa vrana vrani oči ne izključje. Zavedno delavstvo se je tokrat pri občinskih volitvah v Kranju umaknilo iz aktivnega volilnega boja, ne vstevši par omahljivcev iz delavskih vrst, ki so na dan volitev posameznim meščanskim strankam vršili službo ponižnih priganjačev ter tekali po mestu z motorji, avtomobili, kočijami itd. da lovijo posameznike, ter jih pripeljejo na volišče, da volijo liste njihovih gospodarjev. Tako je pač v delavski tragediji: nekaj denar, nekaj teror nekaj nezavednost, nekaj strah — buržuazija vlada nemoteno naprej. Lahko, pa se delavstvo pusti izruklati skoraj brez odpora. Žalostna jim majka — delavcem v Kranju — v dvojni meri . . .

Tržič.

Od razpisa volitev za oblastno skupščino se je tukajšnje delavstvo energično zavzelo za skupni nastop delavskega razreda. Nešteto resolucij, dopisov, prošenj na posamezne frakcije se je pošiljalo, toda vse ni zaleglo ničesar. Naposled se je tukajšnje delavstvo odločilo da skliče konferenco in povabi vse grupe v delavskem pokretu. Toda utis, kakoršnega smo dobili na konferenci, nam je jasno predočil, da te enotnosti dekalisti in bernotovci nočejo. Tiste, kateri so še pred konferenco dvomili, da je morda le SSJ ona zavora, da do enotnega nastopa ne more priti, so imeli na konferenci priliko spoznati resnico. Veliko smo na konferenci popuščali in veliko odpustili, samo da bi ne prišlo do bratomornega boja. Vse glasovanje tržiškega delavstva, vsi protesti in vsi sklepi niso nič zalegli, češ, tržiškemu delavstvu se ne bomo pokorili.

S satanskim smehom sta jo porisala iz Zadruga doma zastopnika dekalistov in bernotovcev. Prav je tako! Spoznali smo vaše naklepe in vas bomo tudi po tem sodili in po tem glasovali.

Povemo se to, da bo v Tržiču delavstvo vkljub temu volilo enotno in sicer s tako zavestjo, da vam bo zaprlo sapo, ko boste zvedeli rezultat glasovanja. Delavstvo v Tržiču bode enotno dne 11. septembra 1927 vrglo kroglico v 4. skrinjico.

Na deški in deklški meščanski šoli se prično zasebni in razredni izpiti v ponedeljek, dne 29. avgusta po redu, ki je objavljen na oglasni deski v veži. Vpisovanje je za vse učence v soboto, 3. septembra v ravnateljstvu pisarni. V ponedeljek, dne 5. septembra je šolska maša, v torek, 6. septembra pa redni pouk. Oddaljeni učenci imajo na razpolago šolsko kuhinjo, kjer dobe za dnevno 6 Din prehrano opoldne in zvečer. Stanovanja se lahko dobe. Ravnateljstvo.

Ptuj.

Razmere v tovarni usnja »Petovia« v Ptuj.

»Petovia« se je za časa rimske dobe imenovalo sedanje mesto Ptuj. Odtod tedaj ime te tovarne. To podjetje je v nemških rokah. Pravo njegovo ime je Humanik d. d., ki ima poleg te svoje tovarne še na Dunaju in v Grazu tovarne. Tovarna »Petovia« izdeluje obutev vseh vrst. Delavce in delavke je zaposlenih 120. Dela se na akord ter znaša zaslužek na uro pri moških od 3 do 5 Din, pri delavkah pa od 2 do 3 Din, izjemoma zasluži tudi katera več.

Dne 16. in 17. avgusta sta se vršila dva dobro obiskana delavska sestanka, na katerem je bil navzoč tudi s. Makuc iz Ljubljane. Delavci in delavke imajo vse polno pritožb, kako krivično se postopa z njimi, zlasti se pa pritožujejo čez neurejeno delovno razmere v tovarni ter različne šikane, ki se vršijo nad njimi. Imeli so že razpravo glede tega pri ravnateljstvu delavski zaupniki, pa do definitivnega zaključka še ni prišlo. Pritožujejo se čez nekatere mojstre v delavnicah (imena teh zaenkrat še zamolčimo); delavce obkladajo z različnimi surovimi primki in psovkami. Taki pazniki so podobni srednjeveškim valptom, ki si domišljujejo, da tiči vsa znanost in veda v surovi sili in surovih besedah ter klofutah, ter da je delavec navadno tovarniško orodje teh priganjačev. Take pritožbe imajo delavci tudi v drugih tovarnah, zlasti pa v takih tovarnah, kjer so slabo ali nič organizirani.

Zapomnite si to, da take pritožbe bodo ostale toliko časa, dokler se delavec ne bo združil in združen odbil take napade. Pritožujejo se tudi čez nekega dravnika O. U. Z. D. Ako pride delavec ali delavka, da se dovoli plombiranje ali popravo zob, se mu pri tem ne godi dobro. Tako si rajši vsak poišče privatnega zdravni-

ka, četudi mnogo stane, in čeprav je revščina v hiši in pomanjkanje.

Opozorjamo tem potom OUZD v Ljubljani, da ta slučaj preišče in ukrene vse potrebno, da v bodoče ne bo več pritožb. Rekli smo že, da delavci v tej tovarni delajo akord, kljub temu, da je plačan od storjenega dela, se ga kaznuje za vsako zamujeno minuto, ako pride prepozno na delo.

Red mora biti pri delu, pa naj si bo to kjerkoli, proti temu tudi organizacija ne ugovarja, to pa kar se godi v tovarni »Petovia«, pa ni več red, temveč anarhija. Delavec stane po uro in pol hoda od tovarne; ako pride prepozno par minut, se ga za to kaznuje. Pripetili so se že slučajji, da isti dan ni za njega običajnega dela, ki ga izdeluje navadno na akord. Delavec pa mora biti kljub temu na svojem mestu. On tedaj ne zasluži nič. Delavec gre po osemurnemu delu iz tovarne, pa še dolguje tovarni kazen, ki mu je bila izrečena za zamudo. Čudovita demokratiška logika, kaj ne?

Čezurno delo se ne plačuje po 50 %, kakor to predvideva zakon. O tej zadevi ne morejo delavci odnehati pod nobenim pogojem. Mi zahtevamo slej ko prej 50 % za čezurno delo ali pa čisti osemurni delovnik. To velja tudi za one oddelke, kjer se navadno pravi, da je to nemogoče uvesti, in to velja za oddelke v ščipalnici. Organizacija bode morala enkrat za vselej napeti vse sile, da se potom inšpekcija dela končno prepove čezurno delo.

Za nekatere zahteve delavstva manjše vrednosti je ravnateljstvo tovarne obljubilo, da se bo popravilo delavcem v prilog. Zato teh stvari danes ne omenjamo.

Zveza usnarjev se je priključila upravno in administrativno k Splošni delavski zvezi Jugoslavije. Predvsem je bil namen te pridružitve ta, da se položaj usnjarskih delavcev, zlasti materijelni, popravi. Naloga usnjarskih delavcev je tedaj da svoje podružnice pomnožijo, da postane članstvo aktivno ter oživi one zaspance, ki danes nočejo o organizaciji nič slišati. Proti napadom naj se združi vse usnjarsko delavstvo, ako hoče, da se bo popravil njegov ekonomski položaj. Makuc.

Za dijake

nudi po izvanredno nizki ceni dobro hrano.

Brezalkoholna restavracija

pri „Zvezdi“

v bližini državnega mosta Maribor.

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898 **MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38** Telefon 324
Prodajalne v Slomškovi ulici šte. 2 in na Glavnemu trgu šte. 18

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.

„ANKER“ DOMAČI HRANILNIKI

šrečke razredne loterije
2¹/₂ % vojno-odškodninska renta proti takojšnjemu plačilu in na mesečne obroke v bančni poslovalnici

Bezjak, Maribor, Gosposka ul. 25

Ali ste že preizkusili „PROJA“ ječmenovo kavo?

Dobliva se jo povsod. Dobliva se jo povsod.